

اون درد نھي سنه
نومرس ٦ (٨٣)

تۆرک تارىخ انجمنى

مجموعى

اتشىن ثانى
١٣٤٠

آنطالیه کتابه‌لرینه دار

مجموعه‌منك ایکننجی نسخه‌سنده مندرج « فاخ زماننده تکه ایلی » عنوانلى
مقاله‌نک ۶۷ نجی صحیفه‌سنده مندرج محمد بک دورینه عائد کتابه ، او لیا چلیدن
آنمش ایسه‌ده ، او لیا چلی مذکور کتابه‌ی دوغر و قید ایته‌مشدر .
آنطالیه‌ده قاعه ایچنده کائن ییولی یا خود علاء الدین جامعی پوسنده‌کی کتابه ،
شو وجهله یدی سطرده محاکوکدر .

(۱) بسم الله الرحمن الرحيم

(۲) بعد فضل الله تعالى وجميل الطافه لما حصل حصل الله

(۳) تبارك وتعالى بعنایة العالیه فتح مدینة آنطالیه بنی وجدد هذ

(۴) الجامع المبارك شکراً لموهبه الملك الوهاب الامیرالکیر

(۵) سلطان السواحل مبارز الدولة والدين محمد بن محمود بن

(۶) يونس خلد الله ملكه الخادی والعترين من ذی القعده

(۷) لسنة اربع وسبعين وسبعماء ومعماره بلبان الطواشی

جامع صوکره‌دن تعمیر کورمش اولغله طرز قدیمی بوزولشدرا .

مناره‌سی دها اسکیدر . سلچوق دوريینه عائددر . مناره‌نک قاعده‌سی مربع
الشكل بیوجک براوطه‌کیدر . بونک فوقی اسطوانی قالین ، بورمه‌لی اولدیفندن ییولی
دنیلمکده‌در . چینیلره مزین ایسه‌ده مرور زمان ایله چونگی دوشمشدر . مناره‌نک
شرق جبهه‌سنده مرمر او زرینه اوچ سطرده شوکتابه محاکوکدر :

(۱) رسم بهذه العمارة المباركة الميمونة

(۲) السلطان المعظم علاء الدنيا والدين سلطان البر

(۳) والبحرين كيقاد بن السلطان الشهيد كيخسرو

سلیمان فکری افدينک آنطالیه‌سی لواسی تاریخنده بوکتابه موجود ایسه‌ده
سطرلری کو سرلمه مشدر . برده برنجی سطرده کی المیمونه الیمنه او قونشدر .

زنگىر قىران تربهسى

انطالىيەدە قلمە اىچىنده مولۇخانە اتصالىندە كى باڭچە اىچىندا اولدىقە كۆزل بىرازى معمارى و خلق ارىمىسىنە « زنگىر قىران تربهسى » دىلىن سكز كوشلى يۇنە طاشىردىن يالپىش سقۇ ئەرام ناقص بىر بنا بولۇنقدەدر. بو تربەيى يوقارىيدە اسمى كەن مۇھىم بىك اوغلۇ عىلى بىك اىچىون يابىدىرىمىش و احتمال قوى يە كورە كىنى دە بالا خە بورايە دفن اولىنىشىر. تربەنڭ قۇسۇندا صەرە طاشە مەكتوبك اىكى سطرلىق كتابىدە :

- (١) كل شى هالك الا وجهه . امىز بانشا هذه القبة الشريفة الامير الكبير مربى العلما والفقرا مبارز الدوله والدنيا والدين
- (٢) محمد بن محمود بن يونس خلد ملکه و بريته اشرق المرحوم المصوم امير زاده على نور الله ضريحه فى اواخر شعبان سنہ تسع سبعين وسبعيناً تربەنڭ اىچىنده كى قېرىلدە طاش يوقدر . تختە صندوقەلر اوزرىنەدە اسم يوقدر . تربەنڭ يىدى پخىرىسى واردە . پخىرەلر كەرلىرى اوزرىنە آيات واحادىت شرييە محىردر. انجق اوچ پخىرە اوزرىنە يازىيلر قالمىشىر . درت پخىرەنڭ يازىيلى طاشلىرى دوشىشىر .

انطالىيە لىيانى [١] خىلىدىرىتىر. يىكىنلى سفاڭى دشمنك و قورصانلىك تعرضىدىن حافظە اىچىون دكزك اىچىنە دیوارچىكىلىمش و قېۋى مقامىنە اولان بىرىنڭ اىكى طرفندە بىر مدور برج يالپىشىر . بوبىرجلەن بىرىنڭ دىيوارك بقىيەسى اليم مشهوددر . بونىردىن ماعدىلەنەن بىز زنگىر كەرلىي ايمش . محمد بىك زنگىر قىران دىنلىسى آنطالىيە فىتحىنە بو زنگىرى قىرمىش اولىنىدىن نشأت اىتىش اولسە كى كىدر . استطراد قىلىنى اولىرىق انطالىيەن محاصرە يىدىن قەمان اوغلۇ محمد بىك ٨٢٩ سنە سىنە اولىرىن صەركەلە انطالىيە موزە سىنەدە ^{٣٢}، نۇمىرۇدە مقيىدا اولىدىنى عرض ايدرم .

[١] ابن بطوطە مترجم فاضل « مينا » نىڭ لىغان معناسىنە اولىدىقەن بولاماش واجنى خىستىان تجارتى لىغانە ساكن اولىقلىنى يىان اىچىون « تجارت نصارى (مينا) نامىلە معروف مەلەدە ساكن اوولور » عبارەسىن استعمال اىتىشىر .

سلطان قورقودک والدهسی تربه‌سی

زنجیر قیان تربه‌سنه متصلدر. فقط چوی مولویخانه‌نک خارجنده‌در. مر مردن
اولان قبر طاشنک باش او جنده :

هذا قبر المرحومة المغفورة
نكار خاتون بنت عبد الله وهي
والدة السلطان قرقوذن بايزيد خان

ایاق طاشنده :

وقد انتقلت الى رحمة الله
في شهر رمضان المبارك
من سنة ثمانية وتسعمائة

اطالیه لواسی تاریخنده بوکتابه موجوددر . انجق قرقود املای مشهوری
اولان قورقود شکلنده ضبط ایدلشددر .

بوردورده سلطان قورقود نامنه بر کتابه

آلنی ساعت طولی و عرضی اولان نامیله موسم کوله یارم ساعت مسافده
شیعن بر قصبه‌در. کولک صوی آرسنیقلی اولدیقندن بالق و ساڑه بولو نماز. بوردوره
بالق عمر بیله اکر دور کولندن کلور. مستعد عمران ایسه‌ده حرکت ارض و یانهینلر
ترقیسته مانع اولمشدر . سنه‌ده یوزالی بیک آرشون آلاجه دوقویان درت یوزالی
و سنه‌ده سکز بیک آرشون بزدو قویان یوز دستکاهی وارد . بونلدن ماعدا
اوچ عدد خالی فابریقه‌سی موجوددر . ۱۳۳۰ سنه‌سنه و قوعه کلن حرکت ارض
مبانی قدیمه‌ی خراب ایتمشد . خیلی علمای و درت کتبخانه‌سی وارد : (۱)

صدراعظم خليل حيد پاشا كتبخانهسى (٢) صدراعظم درويش محمدپاشا كتبخانهسى (٣) كوجك شيخ كتبخانهسى (٤) سادن زاده حاجى اسماعيل اغا كتبخانهسى . بوردورده الااسكى كتابه حاجى ابراهيم محلهسىنده «چشمە دامى پىكارى» نىدەر :

(١) عمر هذى البنا على بن حزه الطيب سلطان قورقود خان

(٢) عز نصره غفر الله له ولادىه غر شهر رمضان المباركى سنە تسع وتسع ما [٥]

خلاف اصول اولەرق بوكتابىدە سلطان قورقوده «خان» عنوانى دە ويرلىشىدە . بوردورك دىكىر اسکى بىچشمەسى دە اووزون چارشوده دەميرجى آراستەسىندهدر . كتابهسى ايکى سطرىدە شو يەدر :

(١) بىندە شە سليم خان بالى باخصال خوش

(٢) بىردىنما چون آب تارىخ شە زلال خوش

انطالىيەدە كتابهسى اولىايان بىبالي بىكىدر . احتمالكە چشمە صاحبى اولان بالى بىكىدر .